

บทบรรณาธิการ

วารสารพัฒนศาสตร์ ฉบับนี้เป็นฉบับส่งท้ายปลายปี 2564 ที่เราทุกคนต่างต้องพบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นผลกระทบจากภัยพิบัติและโรคระบาดจากเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ยังคงส่งผลกระทบต่อเนื่องต่อผู้คนในสังคมทั้งในเชิงสุขภาพ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต ซึ่งจากที่ได้ศึกษารายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2564 ที่สรุปสถานการณ์ด้านแรงงานว่ามีการจ้างงานลดลงร้อยละ 0.6 และอัตราการว่างงานอยู่ในระดับสูงสุดตั้งแต่มีการระบาดของ Covid-19 ที่ร้อยละ 2.25 โดยผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและแรงงานอายุน้อยมีการว่างงานสูงสุด ซึ่งผลของการจ้างงานที่น้อยลงและอัตราการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้นนี้ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อรายได้ครัวเรือน เมื่อรายได้ลดลงแต่การใช้จ่ายต่าง ๆ ยังคงต้องเกิดขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในเรื่องสุขภาพและการดูแลรักษาตัวเองทั้งในเชิงการป้องกันและการรักษา จึงส่งผลกระทบต่อไปทีหนึ่งสินที่เพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงหนี้ครัวเรือนขยายตัวร้อยละ 5.0 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องติดต่อกันเป็นไตรมาสที่ 4 และมีสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ในอันดับที่ 12 จาก 70 ประเทศทั่วโลก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2564¹) ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นแนวโน้มวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นตามมาในช่วงเวลาต่อจากนี้ ถึงแม้ว่าจะความพยายามบริหารจัดการจากภาครัฐในการกำหนดมาตรการและโครงการสนับสนุนเยียวยาต่าง ๆ ให้กับประชาชน แต่สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นก็ยังคงมีแนวโน้มรุนแรงมาก ปัญหาต่าง ๆ ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะลดลง กองบรรณาธิการเห็นว่าการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์สถานการณ์

¹ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม. ปีที่ 19 ฉบับที่ 4 เดือนพฤศจิกายน 2564. กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) วันที่สืบค้น 30 พ.ย.64 จาก chrome-extension://efaidnbmnnnnbpccajpcplclefind-mkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.nesdc.go.th%2Fews_dl_link.php%3Fnid%3D5491&cien=2288504

ปัญหานั้นควรต้องมาจากหลายภาคส่วน การเปิดรับความคิดและทัศนะที่หลากหลายจะช่วยให้มองเห็นช่องทางของการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลมากกว่าการกำหนดนโยบาย สังการที่เข้มงวดโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบอื่นๆ ที่จะตามมา

การร่วมกันสร้างสรรค์ พัฒนางานเขียนเพื่อจัดทำเป็นองค์ความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ การฟื้นฟูเยียวยา การพัฒนานโยบายที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพให้สังคมได้รับประโยชน์จากงานวิชาการอย่างเต็มที่ เราจึงขอเชิญชวนทุกท่านเป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์เผยแพร่สู่สาธารณะร่วมกัน และในวาระสารพันศาสตร์ฉบับนี้ เราได้รวบรวมบทความวิจัยและบทความวิชาการทางสังคมศาสตร์ ที่อยู่ในข่ายของการศึกษา รวบรวมองค์ความรู้ที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาการพัฒนา การวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคม รูปแบบภูมิทัศน์ การเมืองใหม่ในสังคมไทย การจัดการผลกระทบทางสังคม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน การคุ้มครองและเข้าถึงสวัสดิการการบริการจากภาครัฐของคนไทย ด้วยมุมมองของผู้เขียนที่ถ่ายทอดและนำเสนอทัศนะที่น่าสนใจจากการศึกษาค้นคว้า มาถ่ายทอดให้กับผู้อ่านได้ร่วมอ่านร่วมคิดไปด้วยกัน

กองบรรณาธิการเชื่อมั่นว่าบทความที่น่าสนใจในวารสารพัฒนศาสตร์ จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่อ่านและสามารถนำไปเป็นข้อมูลอ้างอิงต่อยอดการเรียนรู้ นับจากฉบับแรก (วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร) จนถึงฉบับนี้ที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ รวมระยะเวลา 17 ปี ที่เราได้ดำเนินการจัดทำวารสารเพื่อรวบรวมและเผยแพร่งานวิชาการด้านชนบทศึกษา การพัฒนาและงานอาสาสมัครในลักษณะสหสาขาวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งเรายังคงพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของการจัดทำวารสารให้มีคุณภาพสูงสุดอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ให้ความสนใจและติดตามความก้าวหน้าของวารสารพัฒนศาสตร์มาตลอด

ธิดารัตน์ ศักดิ์วีระกุล

บรรณาธิการ